

PŘÍLOHY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Obsah příloh diplomové práce:

I.	Dopis pedagogům a pedagogickým odborníkům	2
II.	Dopis rodičům dětí z MŠ Semínko	3
III.	Dotazník	4
IV.	Dopis na ČŠI	6
V.	Časový harmonogram založení LMŠ Lesníček	7
VI.	Žádost o povolení pokusného ověřování	8
VII.	Vyhlášení pokusného ověřování	13
VIII.	Koncepce třídy Lesníček při mateřské škole Semínko, o.p.s.	17
IX.	Návštěvy Lesních mateřských škol v Německu	24
X.	Dotazník Workshopu	34
XI.	Fotografie	41

I. Dopis pedagogům a pedagogickým odborníkům

Vážení pedagogové a pedagogičtí odborníci,

jsem ředitelkou Mateřské školy Semínko, o.p.s., která sídlí v Toulcově dvoře v Praze Hostivaři. Zároveň jsem studentkou Univerzity Karlovy, oboru předškolní pedagogika na katedře Primární pedagogiky. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo dne 4. 6. 2010, dokumentem MŠMT č.j. 10886/2010-22, pokusné ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s. (<http://www.msmt.cz/file/10806>)

Na téma Lesní mateřská škola píší diplomovou práci. Oslovuji Vás, protože bych ráda zjistila, jak tuto formu předškolního vzdělávání vidíte vy, učitelé a odborníci. Z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní výchovu jsem vybrala kompetence (soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince). Kompetence byly zestručněny, žádná nebyla přidána. Napište prosím Váš názor na to, jaká forma mateřské školy bude jednotlivé kompetence lépe rozvíjet.

Dotazník by Vám neměl zabrat déle než 10 minut. Váš čas, který strávíte vyplňováním, mi pomůže kvalitně zmapovat danou problematiku. Výsledky průzkumu Vám ráda po zpracování poskytnu v průběhu února 2011.

Prosím, zkuste si na něj najít čas do konce června, nejpozději do 15. července.

S pozdravem a přáním hezkého dne

Magdaléna Kapuciánová

Mateřská škola Semínko, o.p.s.

Kubatova 1/32, Praha 10, 102 00

II. Dopis rodičům dětí z MŠ Semínko

Vážení rodiče a přátelé školy,

ačkoli jsem ředitelkou naší Mateřské školy Semínko, o.p.s., jsem také studentkou Univerzity Karlovy, oboru předškolní pedagogika na katedře Primární pedagogiky.

Na téma Lesní mateřská škola píše diplomovou práci. Oslovuji Vás, protože jsem dostala úkol zjistit, jak tuto formu předškolního vzdělávání vidíte vy, rodiče. Z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní výchovu (závazného dokumentu pro mateřské školy) jsem vybrala kompetence (soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince). Kompetence byly zestručněny, žádná nebyla přidána. Buďte tak laskavi a napište Váš názor na to, jaká forma mateřské školy bude jednotlivé kompetence lépe rozvíjet. Napište, jestli Vás napadne, čeho byste se v lesní školce báli, a co byste od ní naopak očekávali oproti klasické (ne té naší) školce.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlásilo dne 4. 6. 2010, dokumentem MŠMT č.j. 10886/2010-22, pokusné ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s. (<http://www.msmt.cz/file/10806>). Tam je podrobný popis provozu Lesníčku popsán.

Dotazník by Vám neměl zabrat déle než 10 minut. Váš čas, který strávíte vyplňováním mi pomůže kvalitně zmapovat danou problematiku.

Prosím, zkuste si na něj najít čas nejpozději do 10.srpna.

S pozdravem a přáním hezkých dnů

Magdaléna Kapuciánová

Mateřská škola Semínko, o.p.s.

Kubatova 1/32, Praha 10, 102 00

III. Dotazník

Napište prosím Váš názor na to, jaká forma mateřské školy bude jednotlivé popsané kompetence lépe rozvíjet.

Ve stručnosti uvádím charakter dvou zařízení - klasická MŠ a lesní MŠ. Lesní mateřská škola zatím v ČR není zařazena v rejstříku škol.

1) současná klasická mateřská škola (MŠ)

většina dne pobyt v budově, děti chodí ven na vycházky a na zahradu

skupina až 28 dětí

1 pedagog

pomůcky: hračky, knihy, didaktické pomůcky, počítač, televize

2) lesní mateřská škola (LMŠ)

pobyt v LMŠ (jen venku)

skupina až 15 dětí

2 pedagogové

vybavení pomůckami: nalezené přírodniny, encyklopedie, lupy, dalekohledy, lékárnička, telefon

(podrobnější informace je možné získat na: www.toulcuvdvr.cz/seminko v odkazu Lesníček

nebo na www.ekodomov.cz v odkazu Šárynka)

U následujících 12 kompetencí vyberte vhodnější formu a označte barevně, nebo zaškrtněte (za Vámi vybranou variantu napište x)

1. **pozoruje, zkoumá**, všímá si souvislostí, experimentuje, **objevuje, zkušenost uplatňuje**, při zadané práci **dokončí**, co započalo

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

2. **problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti**; postupuje cestou pokusu a omylu, hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost, **řeší problémy**, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

3. má **elementární poznatky** o světě, který nás obklopuje; orientuje se v prostředí, ve kterém žije, **dbá na zdraví a bezpečí** své i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může **ovlivnit**

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

4. **klade otázky a hledá na ně odpovědi**, raduje se z toho, co samo **dokázalo a zvládlo**, má **smysl pro povinnost** ve hře, práci i učení; k **úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně**; **váží si práce i úsilí druhých, zajímá se o druhé i o to**, co se kolem děje;- chápe, že zájem, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nezájem, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky, chápe, že nespravedlnost, **ubližování, ponižování, agresivita a násilí se nevyplácí** a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

6. chápe, že **vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli**, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

7. dokáže se **vyjadřovat** a sdělovat své prožitky, pocity a nálady **různými prostředky**

lépe v MŠ

lépe v LMŠ

nastejno

IV. Dopis na ČŠI

Vážená paní inspektorko xxx,
jsem ředitelkou mateřské školy Semínko a zároveň studentkou Univerzity Karlovy,
oboru předškolní pedagogika na katedře Primární pedagogiky.

Píši diplomovou práci na téma Lesní mateřská škola. Dovolila jsem si Vás oslovit,
protože hledám názor.

Paní docentka Eva Opravilová z katedry primární pedagogiky vnesla poznámku, že by
bylo dobré zeptat se na České školní inspekci, jak by inspektorky lesní mateřskou
školu hodnotily.

Obracím se Vás, zda-li byste prosím k tomu mohla napsat pár vět.

Chápu, že o této formě vzdělávání zatím u nás moc známo není. Vaše kolegyně, paní
xxx se účastnila části workshopu pro učitele lesních mateřských škol, který jsme
o prázdninách v naší škole pořádali. Škoda, že jste se nemohla kvůli pracovnímu
vytížení také zúčastnit.

Další možnost získání informací bude na semináři, který Ministerstvo životního
prostředí ve spolupráci Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pořádá k
problematice ekoškolek, lesních mateřských škol a zahrad a hřišť při MŠ v přírodním
stylu. Seminář se koná ve středu 15.9. v budově MŠMT (více viz pozvánka a program
v příloze).

Já si osobně myslím, že byste hodnotily podle:

RVPPV

míry dosažených kompetencí dětí

hodnotily byste kvalifikaci učitelek

ŠVP

podmínky vzdělávání (zde by převažovalo prostředí nad vybavením) hračky v lesní
školce nejsou

soulad se zákony a vyhláškami (u nás je nesoulad s vyhláškou hygienickou (metry
čtvereční na dítě), ale pracujeme na tom, aby lesní mateřské školy mohly mít
vyhlášku zvláštní, která bude upravovat zdejší hygienické podmínky).

Magdaléna Kapuciánová

Mateřská škola Semínko, o.p.s.

SEV Toulcův dvůr

Kubatova 1/32

102 00 Praha 10

<http://www.toulcuvdvur.cz/seminko>

V. Časový harmonogram založení LMŠ Lesníček

O založení lesní třídy, která je stále venku bylo uvažováno již od doby, kdy byla Mateřská škola Semínko založena. Pedagogové a zřizovatelé lesních mateřských škol byli zváni na mezinárodní semináře o ekologické výchově. Tyto semináře ukazovaly českým pedagogům a zřizovatelům cesty.

V roce 2004 byla navázána spolupráce s Mateřskou školou Wackelzahn v Hamburku. Školka není lesního typu, ale pobyt zde je na venkovní prostředí hodně orientový.

V roce 2005 byl uspořádán mezinárodní seminář „Jak se řeší ekologická výchova v Hamburku a v Praze“.

V roce 2008 jedna z učitelek MŠS odjela na týdenní cestu do Švýcarska. Tam pobývala v LMŠ několik dnů. Přivezla fotografie a informace.

Podařilo se získat film o lesních mateřských školách v Německu.

V roce 2008 byla na Ministerstvu životního prostředí založena mezirezortní skupina „Proti odcizování dětí přírodě“.

V roce 2009 proběhla na Magistrátu hlavního města Prahy konference „Dobrá praxe ekoškolek“.

V roce 2009 byla navázána spolupráce s Univerzitou ve Freiburgu. Spolupráce se týká založení lesní mateřské školy právě v Semínku jako pilotního projektu pro multiplikování v ČR.

V dubnu 2010 proběhlo další setkání mezirezortní skupiny MŽP. Skupina přijala nový název „Pro kontakt dětí s přírodou“. Dubnové setkání neslo společné téma Lesní mateřské školy. Setkání se účastnili zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva kultury, Ministerstva zemědělství, Ministerstva zdravotnictví, Státního zdravotního ústavu, Asociace předškolní výchovy a zástupci Dětského klubu Šárýnka a Mateřské školy Semínko.

Mateřská škola Semínko požádala MŠMT o povolení pokusného ověřování.

V červnu 2010 MŠMT vyhlásilo pokusné ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s.

V červenci 2010 proběhla pedagogická praxe učitelek MŠS ve čtyřech Lesních mateřských školách ve Freiburgu a v Emmendingen v Německu.

V srpnu 2010 byl v MŠ Semínko uspořádán workshop pro pedagogy lesních mateřských škol „Les jako třída pro předškoláky“. Workshop vedli pedagogové z Univerzity Freiburg. Workshop byl veřejný. Zúčastnili se ho pedagogové z mateřských škol i z občanských sdružení, které provozují kluby po vzoru lesních mateřských škol.

Dne 23. 8. proběhla pedagogická porada, na které byly doladěny poslední úpravy.

Dne 24. 8. se konala třídní schůzka s rodiči budoucích dětí lesní školky. Přihlásilo se poměrně hodně rodičů. Pedagogové rodičům podrobně objasnili koncept, zodpověděli otázky, které rodičům přišly na mysl. Zároveň byly promítnuty fotografie ze Semínkovských výletních dnů, z Německých lesních mateřských škol i film natočený v LMŠ v Německu.

2. 9. 2010 Proběhl první den provozu lesní třídy Lesníček. Den byl poměrně chladný, většinu dne pršelo. Ačkoli to byl pro děti první den v mateřské škole (v odloučení od rodičů), děti neplakaly, nesháněly se po rodičích, kteří by odešli za dveře. Venku toho bylo tolik na koukání, že ani nebyl čas.

VI. Žádost o povolení pokusného ověřování

PhDr. Marta Jurková, Ph.D

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

**odbor 22 - předškolního, základního
a základního uměleckého vzdělávání**

**Karmelitská 7
118 12 Praha 1**

V Praze dne 24. 4. 2010

V rámci pilotního projektu žádáme o povolení pokusného ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při mateřské škole Semínko, o.p.s.

Žadatel:

Mateřská škola Semínko, obecně prospěšná společnost
Magdaléna Kapuciánová, ředitelka
Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10 Hostivař
IČO: 27095487
Tel: 272652171
E-mail: msseminko@seznam.cz

Žádost:

Žádáme o povolení pokusného ověřování při Mateřské škole Semínko, o.p.s. podle § 171 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o ověření možnosti provozu jedné třídy takzvané integrované lesní mateřské školy (dále LMS) při dvoutrídni mateřské škole. Provoz LMS bude zkušebně zahájen 1. 9. 2010.

Důvod žádosti:

Výsledky týmu švédských psychologů vedených doktorem Grahnem (viz Dahlgren a Szczepanski, 1998) potvrzují, že po několika letech trvání projektu "Venku za každého počasí" se ukázalo, že sledované děti byly méně nemocné, jejich motorické dovednosti byly lepší než ostatních jejich vrstevníků, hry byly daleko různorodější a dalo by se říci, že i přínosnější pro jejich osobní rozvoj - více rozvíjely představivost, emocionální citění a sociální dovednosti. A nakonec, zisk z pobytu venku za každého počasí se projevil u švédských dětí i v zcela neočekávané oblasti - děti byly schopné se více koncentrovat, než jejich vrstevníci, kteří se tohoto projektu nezúčastnili (tím byla kromě jiného

i potvrzena teorie amerických environmentálních psychologů Kaplana a Kaplanové, 1989, kteří po léta tvrdí, že pobyt v přírodě působí kladně na regeneraci unavené pozornosti).

Současné právní předpisy neumožňují zvýšit kapacitu mateřské školy pro další děti, jejichž vzdělávání by probíhalo mimo budovu mateřské školy. Vzdělávání je možné jen za podmínky, že je k dispozici denní místnost (nejméně 4 m² na 1 dítě, 3 m² je-li ložnice oddělená¹) Bez udělení výjimky ze stávajících podmínek pro klasické MŠ, nelze pilotní projekty lesních MŠ realizovat.

Mateřská škola Semínko, o.p.s., musí odmítat velký počet dětí. Každoročně nemůže vyhovět cca 300 žádostem o přijetí. Obdobný problém má v současnosti mnoho mateřských škol. Zřízení LMŠ řeší převis poptávky po místech v MŠ bez velkých finančních zátěží na budování nového zázemí. To je také jeden z důvodů rozvoje lesních MŠ např. v Německu. V České republice se jedná o první záměr zřízení LMŠ při mateřské škole.

Úvod:

MŠ Semínko

Mateřská škola Semínko, o.p.s. (dále jen MŠS) byla otevřena v roce 2004 je zaměřena na ekologickou výchovu a výchovu k udržitelnému rozvoji. Sídlí v areálu Toulcova dvora, který je Střediskem ekologické výchovy hl. m. Prahy. Program je zaměřen zejména na pobyt venku v přímém kontaktu s přírodou. MŠS není založena na rozhovorech o přírodě u obrázků, ale na přímé zkušenosti v ní.

Školní vzdělávací program Mateřské školy Semínko, o.p.s., je vytvořen tak, aby vedl děti k harmonii s přírodou. Po dva roky máme již odzkoušeno, že pobyt dětí po celé dopoledne venku je možný. Jeden den v týdnu pravidelně odchází učitelky s dětmi do lesa a blízkého okolí. Venku tráví celé dopoledne. Pobyt a pohybem na čerstvém vzduchu děti získávají větší tělesnou i psychickou zdatnost. Při častém pobytu venku jsou děti zdravější, díky čerstvému vzduchu a také jelikož nemoci se venku nešíří jako v uzavřených prostorách.

Zakladatelkou MŠS i Střediska ekologické výchovy byla před rokem zesnulá paní Mgr. Emilie Strejčková, držitelka Ceny ministra ŽP, držitelka stříbrné medaile MŠMT. V areálu Toulcova dvora byl, z podnětu Ministerstva životního prostředí, prováděn „Výzkum odcizování člověka přírodě“, který vedla Emilie Strejčková. Výzkum upozorňuje na nedostatečný kontakt městských dětí s přírodou. Emilie Strejčková se výrazně zasazovala o rozvoj a šíření myšlenky lesních mateřských škol v Čechách. Usilovala o zřízení třetí třídy mateřské školy, která by fungovala na principech lesních mateřských škol.

Lesní mateřské školy

Lesní mateřská škola je formou předškolního zařízení, v jehož programu se většina aktivit odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí v lese, v krajině, v prostředí, které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozeným. Práce s dětmi je propojována s ročním obdobím. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti, vnímání vlastního těla rozvíjejí sebedůvěru. V LMŠ nechybí činnosti výtvarné, zaměřené na jemnou motoriku, rozvoj řeči a školní připravenost.

¹ Vyhláška 410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých § 21 Provozní podmínky

Lesní mateřské školy jsou již několik desetiletí úspěšně provozovány v Německu (Waldkindergarten), Švédsku, Dánsku, Rakousku, Velké Británii (outdoor preschool /nature preschool/ forest kindergarten) a dalších zemích.

V sousedním Německu vznikaly první lesní mateřské školy od roku 1968. Statut oficiální denní předškolní péče jim byl uznán roku 1996. Od té doby jsou plnohodnotnou variantou ke klasickým mateřským školám. Roku 2005 jich bylo v Německu kolem 450, v současné době je jich dvojnásobek. Existují dva typy lesních mateřských škol:

- a) LMŠ založenou čistě na pobytu v přírodě, zpravidla je polodenní
- b) Integrovaná LMŠ využívající zázemí klasické MŠ, s polodenním či celodenním provozem

Navrhovaný pilotní projekt představuje formu integrované LMŠ, která bude využívat zázemí MŠ Semínko v areálu Toulcova dvora, při Mateřské škole.

1. Cíl ověřování, podmínky a způsob kontroly

Cílem pokusného ověřování je zjistit, **zda a za jakých podmínek je možné integrování lesní mateřské školy do provozu klasické mateřské školy.**

- Součástí plánovaného pilotního projektu integrované LMŠ je vytvoření pedagogické koncepce a metodiky,
- ověření bezpečnostních a hygienických opatření,
- porovnání rozvoje dětí v LMŠ Lesníček a MŠ Semínko z hlediska nemocnosti, úrazovosti a školní připravenosti (v případě přijetí předškoláků)

Zpracované výstupy budou prezentovány na internetových stránkách a v průběžných zprávách – přístupné všem zájemcům a využitelné pro multiplikaci LMŠ v ČR.

Na základě výsledků ověřování, resp. pokud se tato možnost osvědčí, by měl být zahájen legislativní proces novelizace legislativy, kterou by bylo umožněno integrování lesní mateřské školy do provozu klasické mateřské školy. Stanovení podmínek pro provoz LMŠ by mělo být předmětem závěrečné zprávy pokusného ověřování.

2. Popis pokusného ověřování, organizace a konkrétní podmínky školy

Ověřování bude probíhat v nově vzniklé integrované lesní mateřské škole Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s. Od září 2010 bude v LMŠ Lesníček poskytováno zedělávání pro skupinu patnácti dětí, která bude chodit dva dny v týdnu. Od dubna 2011 vznikne druhá skupina 15 dětí, která bude chodit tři dny v týdnu a vznikne tak možnost celotýdenní docházky. Provoz LMŠ Lesníček bude polodenní.

LMŠ Lesníček bude mít vlastní třídní vzdělávací program.

LMŠ Lesníček bude v době výdeje oběda využívat kuchyň a jídelnu s hygienickým zázemím MŠ Semínko.

Pedagogické zajištění lesní mateřské školy vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků. Před otevřením provozu lesní třídy proběhne sběr informací, zkušeností, poznatků. O prázdninách 2010 mají budoucí učitelé LMŠ naplánované návštěvy lesních mateřských škol v Německu, aby získali praxi a mohli si uvědomit výhody i rizika. Dále budou pedagogové proškoleni v lesní pedagogice v rámci studijního programu Univerzity ve Freiburgu. Pro lesní třídu bude vytvořen třídní vzdělávací plán.

Mateřská škola Semínko, o.p.s. je právnická osoba, která vykonává činnost mateřské školy. Zřizovatelkou mateřské školy byla Emilie Strejčková, dnes je zřizovatelem její syn Ing. Martin Forejt. Pan Forejt se zřízením lesní třídy mateřské školy souhlasí a podporuje ji.

2.1. Materiální, organizační a provozní podmínky školy

Mateřská škola Semínko je v současné době dvoutřídní s kapacitou 46 dětí, součástí je školní jídelna s kapacitou 60 obědů. Navrhovaná třída Lesníček bude v počtu dalších 15 dětí.

Prostory mateřské školy Semínko jsou rozděleny do 3 částí. Jednou částí je třída s hernou, a koupelnou s pěti umyvadly a pěti toaletami. V podkrovní se nachází druhá třída s koupelnou a rovněž pěti umyvadly s pěti toaletami. V přízemí je oddělená jídelna s přilehlou koupelnou se třemi toaletami a třemi umyvadly.

Pro potřeby LMŠ Lesníček bude v areálu Toulcova dvora zřízen přístřešek – dřevěná maringotka. Budou zde uloženy pomůcky, nářadí a nezbytný materiál potřebný pro první pomoc. Uvnitř maringotky budou lavice a stoly. Lavice budou i venku před maringotkou. V maringotce bude topení na pevná paliva, kde bude asistent provozu v případě potřeby topit. Každé dítě bude mít v maringotce náhradní oblečení.

V maringotce bude v oddělené části umístěna kompostovací toaleta a umyvadlo, voda do umyvadla bude přinášena denně asistentem provozu a pedagogy. Protože ve skupině budou dva učitelé, bude kdykoli možné s dětmi dojet na toaletu ve školce, nebo na veřejnou toaletu v dalších prostorách Toulcova dvora.

Obědy pro lesní třídu budou zajišťovány kuchyní MŠ Semínko a vydávány budou v jídelně MŠ Semínko. Některé děti budou vyzvedávány před obědem a budou obědvat společně s rodiči v jídelně Toulcova dvora. Kapacita jídelny MŠ nebude překročena.

Je nutno dodat, že MŠ Semínko nedisponuje prostorovou kapacitou pro zřízení další třídy ve smyslu interiéru. Jak již bylo uvedeno výše, LMŠ bude mít k dispozici vlastní přístřešek (maringotku) pro případ nepříznivého počasí, případně bude moci využívat rozsáhlý areál a vnitřní prostory Toulcova dvora.

Mateřská škola je otevřena od 7:00 do 17:00. Provoz LMŠ bude 8-12 hodin v letních měsících a 9 – 13 hodin v zimních měsících. **Skupina z lesní MŠ bude mít vlastní program, využívat bude pouze kuchyň a jídelnu s hygienickým příslušenstvím mateřské školy Semínko.**

Materiálové vybavení potřebné pro pobyt venku – kvalitní oblečení a obutí, batoh se svačinou a karimatkovou podložkou na sezení kdekoli – bude předem konzultováno s rodiči dětí navštěvujícími LMŠ. Skupina bude mít s sebou vozík s lékárníčkou, vodou a ev. dalším potřebným materiálem (lupy na pozorování, dalekohled, klíče k určování rostlin a živočichů). Pedagogický doprovod bude mít u sebe mobilní telefon.

2.2. Pedagogické podmínky vzdělávání v lesní třídě mateřské školy

Výchovu dětí budou zajišťovat dva pedagogové. Děti navštěvující lesní třídu budou stejného stáří, jako děti z dalších tříd mateřské školy (3-7 let). Výchova a vzdělávání budou probíhat podle Rámcově vzdělávacího programu pro předškolní výchovu, podle Školního vzdělávacího plánu Mateřské školy Semínko a podle Třídního vzdělávacího plánu Lesníčka.

2.3. Zahájení provozu lesní třídy

Od září 2010 bude zahájen dvoudenní zkušební provoz.

V dubnu 2011 bude doplněna třídní skupina. LMŠ tedy budou navštěvovat dvě skupiny dětí, jedna třídní a jedna dvoudenní. Počítáme s tím, že některé děti budou chodit pět dnů v týdnu.

Tento provoz bude probíhat ve stejném rytmu i ve školním roce 2011/2012 a dále.

2.4. Finanční zajištění projektu

Lesní mateřská škola má oproti klasické budově mateřské školy výrazně nižší zřizovací a provozní náklady.

Po první dva roky je projekt LMŠ Lesníček finančně zajištěn. Projekt byl finančně podpořen ze strany Magistrátu hl. m. Prahy, odboru ochrany prostředí, Ministerstvem životního prostředí a německou nadací pro životní prostředí DBU. Integrovaná lesní mateřská škola bude usilovat o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. První dva roky bez nároků na příspěvek, po úspěšném pokusném ověření bude požádáno o příspěvek.

Po dvouletém zkušebním provozu plánujeme podat žádost o dotaci pro soukromé školy. Další potřebné finanční prostředky budou hradit rodiče dětí. V současné době se na školu obrací mnoho zájemců a přihlášení dítěte do tohoto typu zařízení.

Situaci by šlo řešit také doplňkovou činností mateřské školy, což však není z hlediska finančního zatížení rodin vhodné, neboť v tomto případě by rodiče museli hradit veškeré náklady na pobyt žáků v lesní mateřské škole. Rádi bychom, aby byla lesní třída zařazena do rejstříku škol a byla tak finančně zrovnoprávněna.

Magdaléna Kapuciánová
Mateřská škola Semínko, o.p.s.

Příloha: Souhlasné stanovisko zřizovatele

VII. Vyhlášení pokusného ověřování

Vyhlášení

pokusného ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s.

V Praze dne 4. června 2010

č.j. 10886/2010-22

Čl. 1

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) vyhláší podle § 171 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pokusné ověřování provozu integrované lesní mateřské školy Lesníček při Mateřské škole Semínko, o.p.s., Kubatova 1/32, Praha 10-Hostivař.

Čl. 2

Výchozí situace a odůvodnění pokusného ověřování

Lesní mateřská škola (dále jen „LMŠ“) je formou předškolního zařízení, v jehož programu se většina aktivit odehrává venku, děti si hrají a učí se za každého počasí v lese, v krajině, v prostředí, které bylo po staletí pro vývoj dítěte přirozeným. Práce s dětmi je propojována s ročním obdobím. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti, vnímání vlastního těla rozvíjejí sebedůvěru. V LMŠ nechybí činnosti výtvarné, zaměřené na jemnou motoriku, rozvoj řeči a školní připravenost.

Mateřské školy musí odmítat velký počet dětí. Zřízení LMŠ je jednou z možností řešení převisu poptávky po místech v mateřských školách (samozřejmě s přihlédnutím k místním podmínkám a zájmu rodičů), a to bez velkých finančních zátěží na budování nového zázemí. To je také jeden z důvodů rozvoje LMŠ např. v Německu. Současné právní předpisy neumožňují zvýšit kapacitu mateřské školy pro další děti, jejichž vzdělávání by probíhalo mimo budovu mateřské školy. Vzdělávání je možné jen za podmínky, že je k dispozici denní místnost (nejméně 4 m² na 1 dítě, 3 m² je-li ložnice oddělená²), další prostory pro odpočinek a hygienické zařízení.

Navrhovaný projekt představuje formu integrované LMŠ, která bude využívat zázemí Mateřské školy Semínko, o.p.s. (dále jen MŠS) v areálu Toulcova dvora a také bude mít k dispozici jednu místnost v prostorách Toulcova dvora. V České republice se jedná o první záměr LMŠ při mateřské škole.

V areálu Toulcova dvora byl, z podnětu Ministerstva životního prostředí, prováděn „Výzkum odcizování člověka přírodě“. Výzkum upozorňuje na nedostatečný kontakt městských dětí s přírodou.

Pedagogické zajištění LMŠ vyžaduje další vzdělávání pedagogických pracovníků, proto ještě před zahájením provozu lesní třídy proběhne sběr informací, zkušeností, poznatků. O prázdninách 2010 mají budoucí učitelé LMŠ naplánované návštěvy LMŠ v Německu, aby získali praxi a mohli si

² § 4 vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 Sb.

uvědomit výhody i rizika. Dále budou pedagogové proškoleni v lesní pedagogice v rámci studijního programu Univerzity ve Freiburgu. Pro lesní třídu bude vytvořen třídní vzdělávací plán.

Čl. 3

Obsah a cíl pokusného ověřování

Cílem pokusného ověřování je zjistit, **zda a za jakých podmínek je možné integrování lesní mateřské školy do provozu klasické mateřské školy.**

Součástí plánovaného pilotního projektu integrované LMŠ je vytvoření pedagogické koncepce a metodiky, ověření bezpečnostních a hygienických opatření, porovnání rozvoje dětí v LMŠ Lesníček a MŠS z hlediska nemocnosti, úrazovosti a školní připravenosti (v případě přijetí předškoláků).

Zpracované výstupy budou prezentovány na internetových stránkách ministerstva a SMŠ a v průběžných zprávách – přístupné všem zájemcům a využitelné pro multiplikaci LMŠ v ČR.

Na základě výsledků ověřování, resp. pokud se tato možnost osvědčí, by měl být zahájen legislativní proces novelizace právních předpisů, kterou by bylo umožněno integrování LMŠ do provozu klasické mateřské školy. Stanovení podmínek pro provoz LMŠ bude předmětem závěrečné zprávy pokusného ověřování.

Čl. 4

Charakteristika mateřské školy zařazené do pokusného ověřování

Mateřská škola Semínko, obecně prospěšná společnost

Identifikátor právnické osoby: 650 068 238

Právní forma: obecně prospěšná společnost

Adresa: Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10-Hostivař

IZO: 150 068 247

IČ: 27 095 487

Ředitelka: Magdaléna Kapuciánová

Tel: 272652171

E-mail: msseminko@seznam.cz

Mateřská škola Semínko, o.p.s., je právnická osoba, která vykonává činnost mateřské školy. Zřizovatel se zřízením lesní třídy mateřské školy souhlasí a podporuje ho. MŠS byla otevřena v roce 2004, je zaměřena na ekologickou výchovu a výchovu k udržitelnému rozvoji. Sídlí v areálu Toulcova dvora, který je Střediskem ekologické výchovy hl. m. Prahy. Program je zaměřen zejména na pobyt venku v přímém kontaktu s přírodou. MŠS není založena na rozhovorech o přírodě u obrázků, ale na přímé zkušenosti v ní.

MŠS je v současné době dvoutřídní s kapacitou 46 dětí, součástí je školní jídelna s kapacitou 60 obědů. **LMŠ Lesníček bude mít kapacitu 15 dětí.**

Školní vzdělávací program MŠS je vytvořen tak, aby vedl děti k harmonii s přírodou. Po dva roky již má odzkoušeno, že pobyt dětí po celé dopoledne venku je možný. Jeden den v týdnu pravidelně odchází učitelky s dětmi do lesa a blízkého okolí. Venku tráví celé dopoledne. Pobytem a pohybem na čerstvém vzduchu děti získávají větší tělesnou i psychickou zdatnost. Při častém pobytu venku jsou děti zdravější, jelikož nemoci se nešíří tak jako v uzavřených prostorách.

V MŠS není možné rozšířit prostorovou kapacitou pro zřízení další třídy. LMŠ bude mít k dispozici vlastní přístřešek (maringotku) pro případ nepříznivého počasí, případně bude moci využívat rozsáhlý areál a vnitřní prostory Toulcova dvora.

Čl. 5

Popis pokusného ověřování

Pokusné ověřování se povoluje na školní rok 2010/2011 a 2011/2012. Zahájeno bude 1. září 2010 a ukončeno 31. srpna 2012.

V září 2010 bude zahájen provoz dva dny v týdnu. V dubnu 2011 bude provoz rozšířen na pět dnů v týdnu, a to tak, že dva dny v týdnu bude LMŠ navštěvovat jedna skupina dětí a tři dny druhá skupina dětí. Některé děti budou chodit pět dnů v týdnu. Takto bude provoz probíhat i ve školním roce 2011/2012 a dále.

Ověřování bude probíhat v nově vzniklé integrované LMŠ Lesníček při MŠS. Od září 2010 bude v LMŠ Lesníček poskytováno vzdělávání pro skupinu 15 dětí, která bude chodit dva dny v týdnu. Od dubna 2011 vznikne druhá skupina 15 dětí, která bude chodit tři dny v týdnu, a vznikne tak možnost celotýdenní docházky. Provoz LMŠ Lesníček bude polodenní.

LMŠ Lesníček bude mít vlastní třídní vzdělávací program.

LMŠ Lesníček bude v době výdeje oběda využívat kuchyň a jídelnu s hygienickým zázemím MŠS.

Materiální, organizační a provozní podmínky školy

Prostory MŠS jsou rozděleny do 3 částí. Jednou částí je třída s hernou, a koupelnou s pěti umyvadly a pěti toaletami. V podkrovní se nachází druhá třída s koupelnou a rovněž pěti umyvadly s pěti toaletami. V přízemí je oddělená jídelna s přílehlou koupelnou se třemi toaletami a třemi umyvadly.

Mateřská škola je otevřena od 7:00 do 17:00 hodin. Provoz LMŠ bude od 8:00 do 12:00 hodin v letních měsících a od 9:00 do 13:00 hodin v zimních měsících. LMŠ bude mít vlastní program, využívat bude pouze kuchyň a jídelnu s hygienickým příslušenstvím MŠS.

Materiálové vybavení potřebné pro pobyt venku – kvalitní oblečení a obutí, batoh se svačinou a karimatkovou podložkou na sezení kdekoli – bude předem konzultováno s rodiči dětí navštěvujícími LMŠ. Skupina bude mít s sebou vozík s lékárníčkou, vodou a ev. dalším potřebným materiálem (lupy na pozorování, dalekohled, klíče k určování rostlin a živočichů). Pedagogický doprovod bude mít u sebe mobilní telefon. Děti si v batůžkách ponosou pití a svačinu z domova.

Pedagogické podmínky vzdělávání v LMŠ

Výchovu a vzdělávání dětí v LMŠ budou zajišťovat souběžně dva pedagogové. Děti zařazené do LMŠ budou ve věku 3-6 (resp. 7) let. Výchova a vzdělávání budou probíhat v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, podle Školního vzdělávacího plánu MŠS a podle Třídního vzdělávacího plánu Lesníčka.

Čl. 6

Podmínky pokusného ověřování

Pro potřeby LMŠ Lesníček bude v areálu Toulcova dvora zřízen přístřešek – dřevěná maringotka. Budou zde uloženy pomůcky, náradí a nezbytný materiál potřebný pro první pomoc. Uvnitř maringotky budou lavice a stoly. Lavice budou i venku před maringotkou. V maringotce bude topení na pevná paliva, kde bude asistent provozu v případě potřeby topit. Každé dítě bude mít

v maringotce náhradní oblečení. V případě nepříznivého počasí může LMŠ využít místnost v Toulcově dvoře.

V maringotce bude v oddělené části umístěna kompostovací toaleta a umyvadlo, voda do umyvadla bude přinášena denně asistentem provozu a pedagogy. Protože ve skupině budou dva učitelé, je kdykoli možné s dětmi dojít na toaletu ve školce, nebo na veřejnou toaletu v dalších prostorách Toulcova dvora. Voda do umyvadla musí být pitná a k dispozici by měla být v barelu (z materiálu vhodném pro pitnou vodu) s kohoutkem. (Běžně se takto používá voda k mytí rukou u WC apod. na zotavovacích akcích.)

Obědy pro lesní třídu budou zajišťovány kuchyní MŠS a vydávány budou v jídelně MŠS. Některé děti budou vyzvedávány před obědem a budou obědvat společně s rodiči v jídelně Toulcova dvora. Kapacita jídelny MŠS nebude překročena.

Čl. 7

Financování pokusného ověřování

Lesní mateřská škola má oproti klasické budově mateřské školy výrazně nižší zřizovací a provozní náklady.

Po první dva roky je projekt LMŠ Lesníček finančně zajištěn. Projekt byl finančně podpořen ze strany Magistrátu hl. m. Prahy, odboru ochrany prostředí, Ministerstvem životního prostředí a německou nadací pro životní prostředí (DBU). Další potřebné finanční prostředky budou hradit rodiče dětí.

Pokusné ověřování si nevyžádá finanční prostředky ze státního rozpočtu.

Čl. 8

Hodnocení pokusného ověřování

Věcně příslušným odborem pro řízení a vyhodnocení pokusného ověřování je odbor předškolního, základního a základního uměleckého vzdělávání.

Sledováním pokusného ověřování je pověřen Výzkumný ústav pedagogický v Praze (VÚP).

Ministerstvo a VÚP má možnost po předchozí domluvě s ředitelkou MŠS navštívit LMŠ Lesníček a sledovat průběh a výsledky pokusného ověřování.

MŠS zpracuje na konci školního roku 2010/2011 průběžnou zprávu, která bude obsahovat počet dětí zařazených do pokusného ověřování a zhodnocení přínosů i problémů v provozu integrované LMŠ, zprávu o úrazovosti a nemocnosti dětí (zda došlo k navýšení nebo snížení). Zprávu zašle do 31. srpna 2011 na aktuální adresu VÚP.

Na konci školního roku 2011/2012 zpracuje MŠS závěrečnou zprávu, která bude kromě zhodnocení průběhu pokusného ověřování obsahovat také návrh na podmínky provozu a organizace integrované LMŠ a návrh na potřebné úpravy právních předpisů. Závěrečnou zprávu předá do 30. září 2012 VÚP.

Struktura průběžné i závěrečné zprávy bude konzultována s ministerstvem a VÚP.

VÚP předá ministerstvu průběžnou zprávu do 30. října 2011 a závěrečnou zprávu do 30. listopadu 2012.

Čl. 9

Účinnost

Toto pokusné ověřování nabývá účinnosti dnem podpisu náměstka ministryně skupiny všeobecného, odborného a dalšího vzdělávání.

Ing. Petr Špirhanzl, v.r.

náměstek ministryně

VIII. Koncepce třídy Lesníček při mateřské škole Semínko, o.p.s.

rok 2010/2011

1. Charakteristika

1.1. Identifikační údaje

Název školy:	Mateřská škola Semínko, o.p.s.- Dětský dopolední klub Lesníček
Adresa:	Kubatova 1/32, 102 00 Praha 10, Hostivař
Telefon:	272 652 171; 272 652 170
Zřizovatelka školy:	Mgr. Emilie Strejčková
Ředitelka školy:	Magdaléna Kapuciánová
Číslo účtu:	189334329/0300; 219117086/0300
Identifikátor zařízení:	650068238
IČO:	27095487
IZO:	150068247
E-mail:	msseminko@seznam.cz
Http:	www.webareal.cz/seminko

1.2 Charakteristika zařízení

Třída Lesníček je součástí mateřské školy Semínko, o.p.s. v areálu pražského Střediska ekologické výchovy Toulcův Dvůr.

Zázemí Lesníčku tvoří maringotka přizpůsobená specifickým podmínkám lesní mateřské školy. Je vybavena pomůckami a náčiním potřebným k pobytu v přírodě (lana, pily, nože, klíče k určování živé i neživé přírody, knihy, výtvarné a hudební nástroje, ...), v maringotce je pitná voda a kompostovací záchod. (Do doby než bude maringotka postavena slouží jako zázemí pro děti jedna z místností statku).

Skpínu 15 tří až sedmiletých dětí doprovázejí dva pedagogové.

Výchovně vzdělávací program je realizován v přírodním areálu Toulcova Dvora, v přilehlém lese, v Trojmezí, v Hostivařském lesoparku a v okolí meandrů Botiče. Celek je součástí přírodního parku Hostivař - Záběhllice a památkově chráněného souboru Stará Hostivař. Z části je tvořen chráněným přírodním výtvozem Meandry Botiče.

1.3 Doba provozu a prázdniny

Lesníček je otevřen celoročně a to vždy od 8.00 do 12.00 hod., pouze v zimě od 9.00 do 13.00 hod (o změně budou rodiče včas informováni).

V době školních prázdnin je dopolední klub uzavřen, výjimku tvoří letní provoz o velkých prázdninách, který je spojen s provozem ostatních tříd. Provoz o letních prázdninách probíhá vždy čtrnáct dní na začátku července a čtrnáct dní na konci srpna.

1.4 Charakteristika třídního vzdělávacího programu

Cílem vzdělávacího programu je zasadit se o všestranný a harmonický rozvoj osobnosti dítěte, o nastartování pozitivního vztahu k dalšímu vzdělávání a to vše prostředky, které nabízí koncepce lesních mateřských škol.

Jak podmínky lesa, tak vedení pedagogů respektují a podporují individuální rozvoj dítěte- dítě se přirozeně rozvíjí a překonává. Podmínkami v lese je motivováno se do činností pouštět (dítě nedokáže vylézt na větev, která je na něj příliš vysoko a tak vyhledá nižší, také dokáže najít místo, ve kterém potok přeskochí) v těchto podmínkách má rozvinutou schopnost odhadnout své dovednosti), zároveň je motivováno pedagogy a staršími dětmi se ve svých schopnostech zlepšovat.

Dítě může při volných hrách vyhledat své tajné místo, pedagog i děti respektují jeho volbu, dítě tak má prostor pro samostatné objevování.

Zároveň je ale potřeba respektovat dětskou potřebu jistoty a řádu (Matějček), která je uspokojována pravidelnými rituály v denním, týdenním, měsíčním a ročním cyklu- jedná se o podání ruky při příchodu a odchodu dítěte, ranní kruh, činnosti a experimenty, které nabízí pedagog v rámci vzdělávacích projektů, závěrečný kruh, oslava svátků, hry a zvyky vycházející z ročního období,

Specifika, která nabízí lesní školka dětem:

- Klid- který poskytuje tiché prostředí lesa
- Neustálé změny prostředí a dostatek nových podnětů v měnící se přírodě, děti mají dokonce možnost pozorovat změny kontinuálně-př.-růst listů, vývoj housenky,...(tuto možnost běžná MŠ nenabízí)
- Přímá zkušenost s počasím, přizpůsobování se mu i náladám, které vyvolává
- Respektuje pohyb jako jednu ze základních potřeb dětí
- Rozvíjení fantazie a kreativity v prostředí bez koupených hraček
- Nadstandardní rozvoj schopností dětí v sociální oblasti (jak dospělý- dítě, tak děti mezi sebou)
- Posilování sebedůvěry
- Možnost samostatného rozhodování, volby vlastního postupu, nebo vlastní cesty
- Pozorování a porozumění vzájemným vztahům v přírodě

1.5 Pravidla

- Vzdálenost na doslech (děti se smějí vzdálit jen tak daleko, dokud se vzájemně slyšíme (všechna místa mají také domluvené hranice)
- Odchýlení od společné cesty musí být domluveno s pedagogem
- Je nutné zastavit na domluvených zastávkách (některé platí i bez domluvy)
- Stromy, výhonky a rostliny nesmí být poškozovány
- Hra s klacky je povolena pouze, pokud dítě klackem neohrožuje sebe, nebo jiné děti (totéž platí s kameny a jinými přírodninami)
- Ohořelé klacky se nesmí sbírat
- Odpad (nejlépe neprodukuje, ale když ano...)bereme vždy s sebou
- Nenosíme s sebou žádné hračky
- V přírodě se bez dozoru pedagoga nesmí nic jíst

2. Bezpečnost a rizika v Lesníčku

I přes to, že podle výzkumů je nehodovost v lesních mateřských školách nižší, než v běžných předškolních zařízeních, jsou pedagogové připraveni na různé krizové situace. Povinnou výbavou pedagoga je lékárnička a mobilní telefon s čísly na všechny rodiče a rychlou záchrannou službu.

S dětmi jsou bezpečnostní opatření řešena především na bázi prevence.

Dítě je vedeno k tomu, aby dokázalo dobře hodnotit své schopnosti a na základě toho se pouštělo do různých pohybových aktivit, stromy k lezení budou nejprve prověřeny pedagogem (stav větví, zdraví stromu, ...)

2.1 Zvířata a rostliny

2.1.1 Zvířata jako přenašeči nemocí

Klíšťata jako možní přenašeči Lymfské boreliózy a Klíšťové encefalitidy

Přibližně 10-35% klíšťat v Evropě jsou nositeli původce Lymfské boreliózy, kolem 1-5% klíšťat je možným přenašečem klíšťové encefalitidy. Riziko přenosu těchto chorob se zvyšuje, čím déle je klíště přisáto na kůži. Rychlé zjištění klíštěte a řádné odstranění znamená zmenšení rizika přenosu.

Boreliosa je bakteriální infekce a může být úspěšně léčena antibiotiky a následně vyléčena. Léčba klíšťové encefalitidy je opravdu složitá, ale není znám smrtelný případ u dětí do 10 let- možnost očkování.

Rodiče mají povinnost prohlížet své děti po pobytu v lese po celém těle.

Na základě domluvy s rodiči, je možné, aby pedagog dítěti klíště vyndal, řádně vydezinfikoval, místo označil fixem a upozornil rodiče o výskytu klíštěte.

Tasemnice

Možné ohrožení pro člověka – i když velmi nízké – představuje tasemnice, jejíž vajíčka se mohou dostat do

prostředí z liščích výkalů. Přesné okolnosti nákazy nejsou jasné, infekci může způsobit kontakt s liščími, psími i kočičími výkaly a tak se dostane do zažívacího traktu člověka.

Původce vztekliny a tetanu

Aby se zabránilo infekci vztekliny, nemohou se děti dotýkat uhynulých zvířata hladit zdánlivě krotká divoká zvířata. Původce tetanu se nachází v půdě, v shnilém dřevu a výkalech. Infekce může být získána i přes malou ránu. Děti musí být proti tetanu očkovány.

2.1.2 Jedovaté rostliny a jejich části

Pedagogové znají jedovaté rostliny naší oblasti.

Děti nesmí žádné rostliny trhat nebo jíst.

Výjimkou je například společný sběr jedlých bylin. Byliny jsou pak společně propírány, dále zpracovávány a požívány.

2.2 Zacházení s klacky, ohněm a nožem

Dětem je dovoleno hrát si s klacky, pokud dávají pozor, aby neublížily jiným dětem. Klacky nesmí být v úrovni obličeje a děti s nimi nesmí běhat. V prostředí s otevřeným ohněm se ujišťujeme, že děti se chovají kolem ohně opatrně a obezřetně. To také znamená, že klacky, které byly jednou v ohni, nesmí být již odnášeny. Děti od 4 let smějí používat nůž, když s tím souhlasí dospělý a sleduje jej.

2.3 Lezení po stromech

Lezení naplňuje základní potřebu dětí, ale může představovat i nebezpečí. Děti s horšími motorickými schopnostmi smí lézt po stromě pouze s dozorem a omezeně. Dalším důležitým kritériem pro bezpečnost při lezení je zdraví stromu. Pedagogové poznají stromy vhodné k lezení a bezpečnou výšku kam děti mohou – v souladu s pravidly pro vybavení dětských hřišť se jedná o tři metry.

2.4 Odpojení od skupiny

Pro děti platí pravidlo, že musí být na dohled, nebo doslech učitele. Po konzultaci s pedagogy jsou možné výjimky. Děti, které chtějí předběhnout skupinu, musí čekat na tzv. zastávkách: rozcestí, zatačky, zvláštní stromy a podobně.

2.5 Bezpečnost v dopravě

Při absolvování výletů využíváme také veřejnou dopravu a děti se učí chovat v městském provozu. Chování v silničním provozu a oblast bezpečnosti na silnicích je v Lesníčku, jakožto zařízení na území Prahy, jednou z hlavních priorit.

2.6 Hygiena

Před jídlem a po toaletě si děti myjí ruce. Potřebují-li vykonat potřebu, použijí záchod v maringotce. Též mohou jít s jedním z pedagogů do školky, nebo v případě malé potřeby, nebo velké vzdálenosti od budovy vykonat potřebu v přírodě. K tomuto účelu nosí pedagogové s sebou malou lopatku, aby mohli odhrábnout hlínu a po vykonání potřeby zahrábnout. Vybavením pedagogů jsou i vlhké ubrousky.

3. Oblasti vzdělávání a rozvoje

Třídní vzdělávací plán dětského dopoledního klubu Lesníček vychází (stejně jako ostatní předškolní zařízení zařazená do rejstříku škol) z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání – <http://rvp.cz/> ten rozděluje pole pedagogického působení do pěti oblastí- dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a společnost a dítě a svět. Tento vzdělávací program se snaží poskytnout dítěti kvalitní a hodnotné zkušenosti a prožitky ze všech těchto oblastí. Cílem je naplnění kompetencí, které jsou také jmenovány v Rámcovém vzdělávacím programu (kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikační kompetence, kompetence sociální a personální, kompetence činnostní a občanské).

4. Denní program v lesní školce

4.1. Začátek

Rodiče přicházejí do lesníčku do 8:00, tato chvíle nabízí prostor pro velmi krátké organizační rozhovory s pedagogem (výjimečný stav dítěte, důležité události, ...), v této době je také čas na telefonické omluvy rodičů nepřítomných dětí).

4.2. Ranní kruh

Ranní kruh je prvním rituálem dne, slouží k přivítání dětí ve školce, děti se v něm učí vnímat své společenství, počítají se, určují, kdo chybí, vybírají si partnera ke hře, ...

V ranním kruhu se také řeší témata související s roční dobou nebo situací okolo dětí. Je velmi důležité, aby všichni přicházeli včas a nestalo se, že by opoždilci rušili tuto důležitou část dne.

4.3. Konkrétní místo

Pedagogové společně s dětmi vybírají místo, na kterém bude pokračovat denní program.

4.4. Svačina

Společné jídlo je dalším rituálem, který dělá ze skupiny dětí celek. Společnou svačinu považujeme za velmi důležitou, neboť rituál společného jídla se vytrácí i z rodinného života. Svačinu ukončíme, když je většina dětí najedena- děti, které v té době nestačily dosvačit mají ještě prostor na to, aby v klidu dojedly.

Děti potřebují krabičku s pevným víkem a v ní zdravou svačinu (celozrnné pečivo, ovoce, zelenina, sýr, maso). Sladkosti do Lesníčku nepatří. K pití preferujeme v létě vodu (kvůli vosám) a v zimě čaj.

4.5. Volná hra

Volná spontánní hra má v životě zvláštní význam- hra je prostředkem dítěte k učení, při volné hře má dítě dostatek prostoru pro samostatné experimentování a vyhodnocování výsledků vlastní činnosti, při hře ve skupině se dítě učí v různých rolích (dominantní, submisivní, ...). Během volné hry vznikají nové nápady a rozvíjí se tak kreativita a fantazie člověka. Do volné hry pedagog vstupuje minimálně a stojí stranou v roli pozorovatele ale také ochránce.

4.6 Činnosti nabízené pedagogem

Po volné hře je pravidelně nabízena nějaká činnost (obvykle se týká problému, který právě děti řeší). Vzdělávací činnosti jsou prováděny formou hry, snahou pedagoga je, aby se zapojilo co nejvíce dětí (nejdůležitější je správný výběr činnosti).

4.7. Zakončení

Den končí v závěrečném, kruhu- který je obvykle věnován pohádce nebo vyprávění příběhu. Od 12 do 12:30 jsou děti na domluveném místě vyzvedávány. Jeden z pedagogů se v této době může věnovat rodičům a konzultacím.

4.8. Příprava předškoláků

U předškoláků je kladen velký důraz na přípravu na školu- předškoláci jsou v pozici velkých dětí, pomáhají s mladšími, mají více práv a více povinností. Každé dítě má svůj předškolácký plán, který dítě rozvíjí v jeho silných i slabých stránkách.

5. Obecné informace

5.1. Rodičovské příspěvky (viz smlouva a ceník).

K 1. 9. 2010 je příspěvek na docházku 2000 Kč/měsíc v případě přihlášení na dvoudenní docházku. Stravné činí 40 Kč/den.

5.2. Přijetí, odhlášení, odpovědnost, opatření v případě nemoci (viz školní řád)

Zájemci o přijetí si stáhnou z internetu „ přihlášku“, vyplní ji a s podpisem ji doručí školce. Mateřská škola se ozve, je-li je místo volné.

Před samotným přijetím je třeba písemně potvrdit souhlas s konceptem, školním řádem, smlouvami. Rodiče dále stvrzují svým podpisem souhlas s fotografováním a tím, že učitelka může vyndat dítěti klíště.

5.3. Rodičovská výpomoc

V případě onemocnění jednoho z pedagogů, nebo jeho nepřítomnosti kvůli vzdělávání, rodiče zajišťují bezpečnost dětí svou pomocnou přítomností v Lesníčku. Na začátku roku označí data, kdy budou připraveni v případě nouze pomoci. (Toto datum si pak ve svých kalendářích nechávají volné.)

5.4. Vybavení dětí

Děti potřebují batoh s popruhem i přes hruď, ve kterém mají krabičku se svačinou, láhev na pití, podložku na sezení, nepromokavé kalhoty a pláštěnku. Dále bude potřeba vybavit dítě holinkami.

V případě chladného počasí žádáme rodiče, aby při výběru oblečení dbaly následujících rad:

1. Izolace- první vrstva oblečení by měla být z přírodních (vlna, hedvábí), nebo umělých funkčních tkanin (moira), vrstva odvádí od pokožky pot, pokožka dýchá a zůstává v teple
2. Střední vrstvy- poskytují další izolaci- lépe více tenkých vrstev, které se dají postupně odkládat do batohu
3. Vodě a větru nepropustná vrstva (prodyšná)

Boty volte polobotky, nebo kotníčkové. Kdo má možnost, goretexové.(Sandály jsou vevhodné z důvodu nepříjemného padání kamínek nebo klaců přední částí).

Holinky volte raději o číslo větší, ty poskytují prostor pro „vzduchovou izolaci“. Ponožky by měly odvádět vlhkost (v tomto případě jsou vhodnější slabé vlněné ponožky, než bavlněné, které vedou k rychlému zapocení chodidla.

V teplém počasí je vhodná tenká světlá košile s dlouhým rukávem. I v létě jsou vhodnější dlouhé kalhoty, které si děti zastrčí do ponožek (prevence napadení klíštětem). Na dětech bude vyžadováno nosit neustále pokrývku hlavy.

Děti budou také neustále nabádány k dodržování pitného režimu a to nejen za teplých, ale i za chladných měsíců, čímž bude zaručena jejich regulace tělesné teploty.

V zájmu zajištění pohodlí vašeho dítěte v jakémkoliv počasí nás neváhejte navštívit, rádi vám podáme další doporučení.

5.5. Stravování

Škola má vlastní kuchyň. Strava je připravována převážně z produktů zdravé výživy a biopotravin, je biologicky vyvážená, pomáhá dětem přivykat zdravému životnímu stylu. **Biopotraviny jsou pro nás přirozenou volbou.** Jsou zdravé a chutné. Jejich pěstování nezatěžuje přírodu tolik jako konvenční zemědělství. Součástí zdravé výživy je i pitný režim, proto dbáme na to, aby děti měly možnost kdykoli se napít a k pití jsou často vyzývány paní učitelkou. Podrobné informace o postupném zavádění biopotravin do jídelníčku je možné nahlédnout na: <http://www.biopotravinydoskol.cz>

5.6. Pojištění

Děti jsou pojištěny pro případ úrazu.

Tato koncepce byla vypracována v srpnu 2010 učitelkami MŠ Semínko

1. 9. 2010

Schválila ředitelka školy

Magdaléna Kapuciánová

IX. Návštěvy Lesních mateřských škol v Německu

Waldkindergarten Freiburg Gruppe Günterstal

LMŠ Freiburg skupina Günterstal

Adresa: <http://www.waldkindergarten-freiburg.de/gruppen.html>

Pedagogové: Peter Martus, Patricia Vitalowitz-Herzog

Popis místa: Venkovní prostor tvoří louka, dřevník, křovinatá mez okolo celé louky. Ochranný prostor tvoří dřevěná chata kulatého půdorysu, po celém obvodu a na špici jsou okna. Mimo stálé místo mají další místa: ráj, jehlicové místo, místo u potoka, dále ježdění na běžkách výlety autobusem, lanovkou.

Lesní mateřská škola funguje 15 let.

Stěžejní body koncepce LMŠ Günterstal podle Petera Martuse jsou:

- ne pedagogika jak ji známe, ale „Losungsorientierte einsatz“ (činnosti zaměřené na řešení),
- sociální kontakty,
- otevřenost přírodě,
- elementy prožívání,
- co prožíváš, můžeš poznat a pak chránit,
- děti nepotřebují plot, neutíkají, milované děti cítí vazbu a tu vyhledávají (vazbu s místem i s pedagogem a dětmi),
- děti nemají hračky, výjimečně si hračku mohou přinést první týden,
- důležitá je jasná koncepce,
- učitel nemá vedoucí roli, ale vedlejší (pomáhá při konfliktech, toaletě, smutku, zajišťuje společně s dětmi úklid)

Konflikt – učitelova role není rozhodnout spor, ale vzít obě děti k sobě, aby se chytily za ruce a mluvily spolu, vyjasnily si. Není důležité, kdo měl pravdu, ani aby vzešlo z rozhovoru řešení, ale je důležité, aby spolu děti dokázaly komunikovat. Konflikt vždy řeší jeden pedagog, nikdy oba (má-li druhý pochyby, řekne to druhému pedagogovi potom).

Smutek - utišit, pohladit, aby dítě cítilo, že je pedagog na blízku. Při předávání dětí od rodičů rodiče předají dítě učiteli. Vyjadřují tím: „Dávám své dítě do rukou, kterým důvěřuji - můžeš jim důvěřovat i ty.“ Učitel nebere plačící dítě rodiči z ruky. Pak dítě nemůže mít v pedagoga důvěru. Je třeba ubezpečit rodiče, že když bude dítě dlouho plakat, zavoláme. Je-li čas, je dobré zavolat, že je vše v pořádku, že již dítě nepláče.

Telefon – nechat zapnutý jen jednu hodinu ráno. Pak vypnout. Jinak ruší a učitel se nemůže věnovat dětem.

Bezpečnost – důležité je děti nechat, nezakazovat, pozor, nedělej. Děti se pak spoléhají na dospělého a ne na sebe. Pedagogové nechodí za dětmi a nehlídají je, kam si zalezou. Není garantem bezpečnosti dětí. Tím je dítě samo. Pedagogové dávají pozor na malé děti a na ty, které ještě nejsou integrované.³

Společná **chůze ve městě** – děti se nedrží za ruce, jsou rozděleny do skupin. Jeden dospělý zodpovídá za 7 dětí.

Upadnutí – držet za rameno a říci jsem tady, nezvedat, dítě vstane samo. V životě také mockrát upadne a musí najít sílu k tomu, aby samo vstalo. Je-li úraz vážný, nebo teče krev, pak samozřejmě ošetřit či zajistit první pomoc.

Děti nemají úplnou volnost. Jsou stanovena pravidla. „Losungsorientierte einsatz“ (Náplň činnosti orientovaná na hledání řešení.)

Hygiena – pro potřebu mytí rukou kanýstr s pitnou vodou.

K tématu špína v lese Peter Martus řáká: „*Špína – co je špína? – to, z čeho rostou naše stromy a rostliny? Nebo to, co plave v řekách (čističe, jary, mýdla)?*“

Toaleta – na malou různě, kde je potřeba. Na velkou se vyhrábne dolík a po utření (papírem, mokrým kapesníkem) se zahrábne. Pedagog dítěti pomáhá.

Úklid – každý den po skončení pedagog uklízí místo a okolí.

Pedagogové

Pedagogové mají schůzku vždy jednou v týdnu na 3 hodiny.

Supervizor⁴ dochází na schůzku pedagogů jedenkrát za čtyři týdny. Společně v týmu řeší problémy s rodiči, s dětmi, konstelace, rolové hry. Když je třeba pozvou na schůzku i rodiče.

³ „Siegfriedkinder“ – děti, které nemají strach, vyzporovat a dávat pozor.

⁴ Návštěvy supervizora jsou prevencí proti vyhoření, stresu. Německá statistika uvádí, když u zdravotních sester pracoval s týmem supervizor, sestry 5x déle zůstaly na pracovišti. (Martus ústní zdělení 2010)

V Německu se pedagogové mohou rozhodnout pro tzv. „Sabatjahr“ – to je výborná věc. 3 roky pedagog pracuje za ¾ platu a čtvrtý rok dostává ¾ platu a nechodí do práce. Odpočívá, nebo chodí na kursy (vyšívání...).

Cizí jazyk – Ve školce jde o to naučit se lásce, trpělivosti, vytrvalosti, obětavosti, komunikaci s cizým člověkem, s dětmi mezi sebou. Je tu spousta důležitých věcí, na které je pravý čas právě v předškolním období. Cizí jazyk v MŠ není důležitý.

Spolupráce s rodiči

Rodiče kladou otázky, jak se dítě cítí. Je třeba vyprávět rodičům hezké zážitky, které děti ten den měly. Děti žijí přítomností a doma si často nevzpomenou. Pedagog se také má ptát rodičů: „Jak se cítíte Vy?“
Rodičům jsou rozděleny úlohy – jeden či více donese každé ráno kanystr s vodou 10 l, jeden odnáší pytlík s odpadem.

Pohovor (rozhovor) s rodiči probíhá 2 krát týdně ½ hodiny při vyzvedávání. Rodiče mají naplánováno, kdo přijde, aby vždy byl na schůzce jeden. Pohovor probíhá uvnitř. Když se vyskytne nějaký problém a rodiče pochybují, je třeba rychle reagovat. Pozvat je na pohovor, udělat třídní schůzku.

Jestliže se do 3 měsíců dítě nezapojí, nenajde vztah, je třeba hledat řešení – pohovor (proč myslíte?), schůzka se supervizorem, vyloučení. Neintegrované dítě nese řadu rizik – v lese si hraje samo a nikdo o něm neví, těžko se zapojuje na výletě (odděluje se od skupiny).

Vyloučení – z LMŠ může být dítě vyloučeno, je-li agresivní (protože v LMŠ nemůže být stále kontrolovatelné). A jestliže se neintegruje do skupiny. Pospolitost skupiny je důležitá.

Pedagogická koncepce. Jaká školka je. Novým rodičům je důležité předem představit koncept. Je toto pro Vás? Jste rozhodnutí?

Profil MŠ/ Statut MŠ – kdo co dělá.

Znalosti – není důležité, jak se jmenují stromy, ale důležité je vytvořit si k nim vztah. Děti si rostliny samy pojmenovávají. Když chtějí, najde s nimi pedagog název v encyklopedii, nebo jim název řekne.

Náhradní oblečení je uloženo v ochranné budově: dvakrát dvě velikosti, je-li třeba, použije se, rodiče jej pak vyperou a donesou čisté.

Režim

7: 45 – 9:00 příchod dětí

13:00 – 13:45 odcházení dětí

12:30 pohádka

Kašpárkové divadlo 1 krát za týden.

Kdo z pedagogů svolává ranní kruh, ten „vede“ celý den.

Společná svačina - jednou týdně, v pátek dítě donese suroviny na společnou svačinu. Děti pak společně s pedagogy připravují svačinu pro všechny.

Zpětná vazba – V LMS Günsterstal mají 15 ročníků odrostlých dětí.

Ve škole jsou šťastni za každé dítě, které přijde z lesní MŠ (má výdrž, umí se koncentrovat, sociální vztahy jsou vypěstované.) – hlavním důvodem (podle Martuse) je, že nejsou v LMS hračky.

Emmendingen Waldkindergarten Bienenwagen

Emmendingen LMS Včelín

Adresa: <http://www.waldkindergarten-emmendingen.de/>

Pedagogové: Sibylle Kroschl, Steffen Messner, Julian – praktikant

Popis místa: Místo leží na rozhraní louky a lesa. Děti tedy mohou být v lese, či na louce podle potřeby.

Přístřeší tvoří dvě maringotky, jedna větší a jedna menší. Větší má uvnitř lavice, stůl, materiál pro pedagogy. Maringotka má okap, který je sveden do sudu s kohoutkem a poklopem. Menší maringotka slouží jako úložiště pro nářadí (nožičky, pilky, kladiva), a také pro deky a karimatky na sezení.

Ve venkovním prostoru jsou umístěny stojany na malování, pod maringotkou má místo jílové hlínoviště, opodál je kulatinový stůl a okolo něj kulatinové sedáky - místo na práci s hlínou. Ve středu celého prostoru je kruh vystavěný z kamenů se světlem (lampičkou se svíčkou) uprostřed. V lese je pro děti malý seník s pevnou střechou a posed, na který mohou děti vylézt a pozorovat dění okolo.

Provoz školky je 7 – 13:45. Příchod dětí 7- 9:00. Vyzvedávání 12:30 – 13:45.

Jeden den v týdnu je angličtina (místo ranního kruhu rozhovory k tématu).

Jeden den chodí děti plavat do bazénu (pak je provoz 10:30 – 13). Na plavání chodí 10 dětí a dva pedagogové. Spojí se s druhou skupinou. Na jedno dítě vyjde plavání jednou za měsíc. Jednou týdně má

jedno z dětí službu na úklid. Na každého vyjde řada asi dvakrát do roka. Jednou týdně se koná společná svačina (jeden přinese suroviny, nebo svačinu pro všechny).

Funguje zde vzájemná výpomoc rodičů. Když má školka prázdniny, navzájem si rodiče vypomáhají při hlídání dětí.

Děti si mohou nosit hračky z domova.

Bezpečnost

Děti šplhají na stromy, 6 i 8 metrů vysoko. Pedagog důvěřuje dětem, rodiče důvěřují pedagogovi.

Co je v LMŠ nejdůležitější?

- Místo – nemá žádné zdi, není to místnost, děti mají skutečnou volnost,
- pohyb – pohyb v přírodě je jiný,
- prožívání, smysly – děti cítí všechno na vlastní kůži – déšť na obličej, teplo na tváře, na ruce u ohně.

Waldkindergarten Zirkuswagen Emendingen

LMŠ Cirkusový vůz Emendingen

Adresa: <http://www.waldkindergarten-emmendingen.de>

Pedagogové - Karin van der Vliet (vedoucí pedagog i LMŠ Bienenwagen), Kathleen Rosenau

Místo leží na rozhraní lesa a silnice na okraji města.

Přístřešek: maringotka s lavicemi a velkým stolem

Jednotlivá centra činnosti jsou v lese - kruh, uprostřed tematický stolek, stojany na malování s barvami, slaměné pytle na ležení a válení se, místo na práci s hlinou a noži, hlína v plechovém kbelíku, lano zavěšené na větví – na houpání, vyhlídky – ke stromu je přivázaný další kmen s částmi větví (cca 1,6m).

Dotaz na děti

Co se Vám tady líbí?

Odpovědi dětí: houpací lano, že mohou hodně dělat, že si mohou hrát s hlinou, mohou lézt na vyhlídky a na stromy.

Bezpečnost

mám nůž, musím dávat pozor

vyhlídky

houpací lano

Stravování

Děti si nosí v krabičce zdravou svačinu. Před jídlem se zpívá. Je důležité, aby jídlo probíhalo vždy na příjemném místě. Když dětem na cestě prší, vždy mají místo, kde si dají svačinu v suchu. Veškerý odpad si odnášejí zpět domů.

Dotaz na učitelku

Co považujete v lesní mateřské škole za důležité?

- Bezpečnost,
- místa (děti potřebují vazbu k místu),
- skupinová práce,
- spolupráce s pedagogy.

Pedagogové

1x týdně je porada na 3 hodiny

Jsou hledáni takoví, kteří se umí stáhnout a své nápady nechají v pozadí dětských.

Velká fluktuace, protože pedagogové, kteří přicházejí do LMŠ očekávají krásný pobyt venku. Ale není to jen to. Je nutné stále brát ohled na počasí, na děti na jejich momentální stav.

Rodiče

U rodičů, kteří dávají děti do lesních mateřských škol, nesmí chybět důvěra v pedagogy.

Tři soboty v roce probíhá společná práce rodičů „Akcionstag“. Natírání, řezání, opravování, stavby nových stavbiček, příprava dřeva.

Rodiče se třikrát v roce ohlásí k pomoci na slavnosti.

Pohovory s rodiči jsou rozplánované na celý rok.

Otcové před Martinským dnem jeden večer vyrábějí společně v LMŠ lampióny.

Koncepce

Vše vychází z dětí.

V lednu se připravuje roční plán na celý rok.

Waldkindergarten Freiburg Rieselfeld Gruppe Mooswald

LMŠ Freiburg Rieselfeld skupina Mechový les

Adresa: <http://www.waldkindergarten-freiburg.de/rieselfeld.html>

Pedagogové: Birgit Bannert a Victoria Pila, dva praktikanti Fin a Erika

Co považujete v lesní mateřské škole za důležité?

Birgit:

- kompaktní skupina,
- hezké místo, které děti zve k hraní,
- ochrana,
- hranice,
- personál,
- volba místa pro hraní,
- koncept – 1 linie předem vyjasnit co chceme, co nechceme, pravidla,
- všichni táhnout za jedno lano,
- důvěra rodičů v nás, nás v děti.

Co považujete v lesní mateřské škole za důležité?

Fin:

- LMŠ nabízí hodně.
- Možnost více se napojit na přírodu, zemi,
- získat k přírodě vztah,
- je třeba uvědomit si, že my potřebujeme přírodu, ne ona nás,
- musíme ji zachovat a udržet,
- spolehnout se - pedagogové na děti, rodiče na pedagogy,
- málo hraček – pro děti je někdy těžké rozhodnout se, když nevědí co dělat,
- pedagog by měl umět dítěti pomoci, aby si našlo hru, zábavu,
- uvědomění si filozofie – pravěký život v lese, trvale udržitelný život, respektovat Zemi.

Bezpečnost

Šplhací strom – pod stromem nesmí být kameny, ostré kmeny, dřeva.

Výlet – vždy jde jeden pedagog vpředu a jeden vzadu.

Výlet – malé děti se nezúčastňují, až když dokáží být pozorní na cestě, nejdou jinam, sledují skupinu a učitele, jsou klidní v tramvaji, dokáží bezpečně a samostatně přejít silnici.

Pedagogové

Služba se střídá po týdnu. Jeden řídí, druhý pomáhá.

Koncept

Ema a Egon jsou broučci, kteří prožívají příběhy, pohádky.

Hraniční kameny – pedagogové sledují, jaké mají děti dovednosti.

Pozorování dětí:

Pedagog oznámí dítěti, že dnes jej bude pozorovat a napíše o něm dopis (záznam). Záznam je hlavně pozitivní. Pak jej dítěti přečte. Vyzve jej, aby se rozhodl, jestli chce, aby to přečetl i jeho kamarádovi, nebo také rodičům při pohovoru. Záznam je zařazen do portfolia. Portfolio si děti na konci roku společně s fotkami odnášejí. Pozorování je pedagogické – úroveň motorická, kreativita, komunikace, citové a rozumové dovednosti.

Stravování

Jedenkrát v týdnu jedno dítě přinese suroviny na svačinu pro všechny. Vybere si další tři děti, které mu pomohou něco připravit. Na dítě vyjde řada cca dvakrát do roka. Je pro něj velká čest, že může připravit jídlo pro další děti.

V zimě vaří vždy v pondělí polévku. Každý něco přinese a 4 děti připravují. K polévce se podává chléb. Každý musí alespoň ochutnat. Jedni rodiče pak myjí nádobí (mističky).

Režim

Jeden den v týdnu je výtvarný den, všichni pracují.

Jeden den v týdnu je výletní den – jede se většinou tramvají do jiné části města.

1x za rok je slavnost sbírání dřeva.

Pátek je den pro kašpárkové divadlo - 10 minut pohádka, při které mohou pomáhat i předškoláci.

Ranní kruh

Pedagogové se pozdraví s dětmi, počítají, kolik jich přišlo. Počítají, kolik dětí chybí. Povídají si, proč chybí. Následuje povídání k tématu - pedagogové i děti. Pedagog obeznámí děti s programem dne (kam půjdou, co budou dělat, co mohou dělat).

Následuje dopolední činnost a pak volná hra.

Po volné hře je svolán závěrečný kruh. Děti si povídají, co ten den zažily. Někdy divadlo, nebo vyprávěný příběh.

Vybavení batohu

Batoh má zapínání popruhů vpředu (prsni pás). Má-li průhlednou kapsu je v ní fotografie dítěte.

Uvnitř je podsedák z karimatky, pití (v létě voda kvůli vosám), krabička se svačinou, kapesníky.

Rodičům při příchodu je zdůrazněno:

Nutnost prohlížet děti zda nemají klíšťata.

Potřeba připravovat dětem zdravé svačiny.

Ve čtvrtek děti nechodí na výlety, zůstávají s rodiči doma. Přidají se teprve, až jsou připraveny.

Lesní mateřská škola v Görlitz

Adresa: Statt Haus e.V, Am Loenschen Gut 1, 02827 Görlitz

Pedagogové: Walter Berenz, Andreas Schade, Yvonne Scheck

Provozní podmínky

LMŠ je v provozu od roku 2005. Zpočátku byl provoz polodenní a zázemí bylo zřízeno v maringotce. V současné době je provoz rozšířen na celodenní. Nabízí rodičům zaopatření dětí až na 9 hodin. Zázemím je dnes zděnná budova. V budově nějaké hračky jsou, je jich ale minimum. Jsou tu šátky, papíry, pastelky, knihy. Jsou to hračky, které podporují kreativitu, rozvíjí schopnosti komunikace.

Ve skupině 20 dětí se střídají 3 pedagogové. Dva bývají u dětí ráno, dva odpoledne. Služby si pedagogové střídají tak, že jeden pedagog je u dětí celý den, jeden dopoledne a jeden odpoledne.

Děti jsou celou dobu venku

Nemají hračky, protože děti si hrají s tím, co je okolo nich, co najdou. Pro odložení hraček pedagogy vedly dvě věci: aby s sebou nemuseli vláčit věci, a aby se děti okolo sebe více rozhlížely, hledaly a přemýšlely.

Těžištěm koncepce je přírodní a prožitková pedagogika. Děti jsou v přirozeném a reálném světě, kde je vše opravdové. Nežijí v umělém světě, kde jsou hračky a věci jen „jako“.

Spolupráce se školou

Jeden den v týdnu chodí společně s dětmi a pedagogy i učitelka ze školy. Při takto častém kontaktu poznává děti, poznává, co děti znají a děti si vytvářejí vztah k učitelce, potažmo ke škole.

I když vzdělávání ve škole probíhá jinak, děti si vztah k přírodě nesou po celý život. Přírodu vyhledávají a chrání.

Režim dne

V Görlitz mají 25 různých míst, na která chodí.

Ráno se děti s pedagogy sejdou v ranním kruhu, na týdenní holi zjistí, jaký je dnes den. Následuje většinou pomocný příběh. Děti jsou vtaženy do příběhu, vyplynou z něj úkoly, které jsou během dne plněny. Na svačinu se děti sejdou v kruhu, usadí na podložky, popřejí dobrou chuť a svačí. Kdo dosvačí, věnuje se volné hře. Před obědem se děti sejdou v kruhu u rozhovoru o uplynulém dni. Povídají si, co

dělaly nebo o tom, co by mohly udělat jinak. Oběd je do lesa dovážen a nádobí je zase odváženo. Odpoledne následuje odpočinek a pak volné hry až do doby vyzvednutí dětí.

Pravidla

Pedagog má nůž „Opinel“ se zakulacenou špičkou. Uzná-li, že dítě je připravené nůž používat, půjčí mu jej. Zpočátku sedí či stojí vedle dítěte, později nechá dítě bez přímého dozoru.

Pravidla nože:

- s nožem neběháme, nechodíme, ani neběháme okolo dítěte, které má nůž
- předmět řezání i nůž máme vedle sebe
- při práci s nožem sedíme
- řežeme směrem od sebe
- nůž je zavřen před tím, než se vstaneme

Pravidla jídla

- V krabičce z domova si děti nosí jídlo zdravé, ne sušenky, bombóny, lízátko.
- V létě je nápojem voda (kvůli vosám, včelám, mravencům).
- Děti nesmí jíst nic, co není odsouhlaseno a umyto.

X. Dotazník Workshopu

Podoba dotazníku:

Na semináři bych ráda slyšela, očekávám	V tomto momentě přemýšlím nad
S sebou domů si odnesu	Pro příště bych uvítala

XI. Fotografie z návštěv v lesních mateřských školách

Obrázek 1 Dřevěná chata zázemí LMŠ Günterstal

Obrázek 2 Zázemí LMŠ Včelín

Obrázek 3 Zázemí LMŠ Cirkusový vůz

Obrázek 4 Vybavení maringotky LMŠ Cirkusový vůz

Obrázek 5 Dílna LMŠ Včelín

Obrázek 6 Dílna LMŠ Včelín, vybavení

Obrázek 7 Pohled na LMS Včelín

Obrázek 8 Parkování dopravních prostředků LMS Mechový les

Obrázek 9 Ohniště, místo na společné povídání

Obrázek 10 Urostřed nebývá jen ohniště

Obrázek 11 Čtení po zakončení ranního kruhu LMS Včelín

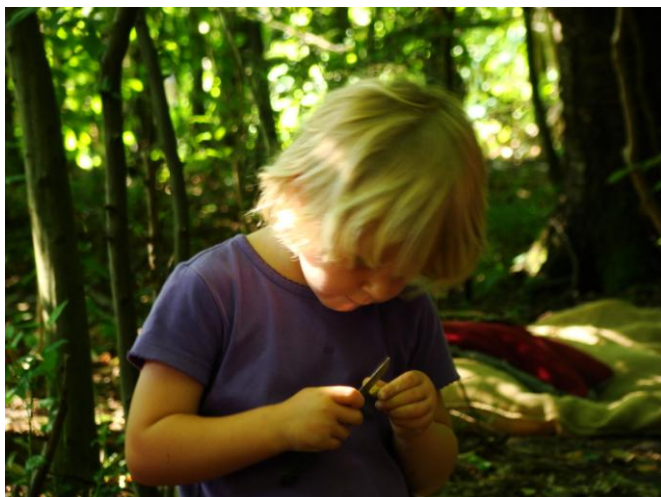
Obrázek 12 Malování, LMS Cirkusový vůz

Obrázek 13 Ruční nářadí

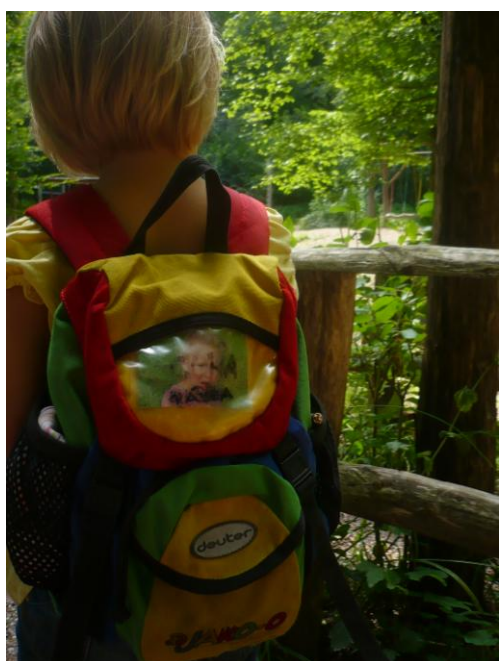
Obrázek 14 Práce s hlinou

Obrázek 15 Opracovávání pískovce

Obrázek 16 Místo na práci s nožem

Obrázek 17 Povinné vybavení - batoh

Obrázek 18 Zdravé svačiny

Obrázek 19 Vyhledka LMŠ Cirkusový vůz

Obrázek 20 Lezení po stromech LMŠ Včelín

Obrázek 21 Lezení po stromech – hřiště v přírodním stylu

Obrázek 22 LMŠ Lesníček - činnosti

Obrázek 23 LMŠ Lesníček - činnosti

Obrázek 24 LMŠ Lesníček - činnosti